

KORONAWIRUS: ZMIANY W SPRAWACH SĄDOWYCH ORAZ ADMINISTRACYJNYCH W POLSCE NA CZAS PANDEMII

Wymiar sprawiedliwości oraz administracja publiczna w Polsce przechodzą w stan częściowego zawieszenia w związku z pandemią COVID-19. W dniu 31 marca 2020 roku weszła w życie ustawa antykryzysowa, która wprowadziła zmiany w obrębie kilkudziesięciu ustaw, w tym również w odniesieniu do sądownictwa i administracji, na okres obowiązywania w Polsce stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Główne zmiany w związku z pandemią COVID-19:

- odwołanie rozpraw i posiedzeń jawnych
- zawieszenie biegu terminów procesowych i sądowych
- zawieszenie biegu terminów administracyjnych

Wstrzymanie biegu terminów sądowych i procesowych

Ustawa antykryzysowa, czyli ustawa o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw ("Ustawa") weszła w życie w dniu 31 marca 2020 roku.

Ustawa wprowadziła dwie zasadnicze zmiany, wpływające na postępowania (w tym w szczególności postępowania sądowe, administracyjne, karne, itd.) w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Po pierwsze, w tym okresie nie będą odbywały się rozprawy oraz posiedzenia jawne. W praktyce wyłączy to możliwość wyrokowania w większości spraw cywilnych i gospodarczych. Obecnie bowiem rzeczywiste możliwości zakończenia postępowania procesowego (spornego) bez rozprawy są ograniczone.

Sądy będą mogły jednak procedować na posiedzeniach niejawnych. W sprawach cywilnych i gospodarczych będzie to dotyczyło w szczególności postępowań zabezpieczających, nakazowych, upominawczych oraz w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Tym samym nakazy zapłaty oraz postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia formalnie mogą być nadal wydawane. Sądy będą mogły również podejmować decyzje, które nie wymagają rozprawy (np. co do postępowania dowodowego).

Po drugie, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii nie rozpoczyna się bieg terminów procesowych i sądowych a rozpoczęty ulega zawieszeniu. Odnosi się to m.in. do terminów na wnoszenie środków zaskarżenia (apelacji, zażaleń, skarg kasacyjnych), pism procesowych

(odpowiedzi na pozew, dalszych pism przygotowawczych), czy też uzupełniania braków formalnych.

W okresie zawieszenia biegu terminów strony mogą podejmować czynności, co do których bieg terminu został zawieszony, ale nie mają takiego obowiązku.

Bez ograniczeń w sprawach pilnych

Wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów oraz zakaz przeprowadzania rozpraw i posiedzeń jawnych nie obejmuje tzw. spraw pilnych, dotyczących przede wszystkim wybranych spraw z zakresu prawa karnego oraz rodzinnego i opiekuńczego (w tym m.in. o zastosowanie lub uchylenie tymczasowego aresztowania). Sprawy te mają być rozpoznawane na dotychczasowych zasadach.

W przypadku sądów administracyjnych za sprawy pilne uznano te, które dotychczas musiały być rozpatrywane przez sąd w określonym terminie (dotyczy to m.in. rozpatrzenia sprzeciwów od decyzji organów odwoławczych o uchyleniu decyzji organu I instancji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, czy też skarg rozpatrywanych w postępowaniach o udostępnienie informacji publicznej). Za pilne uznano również wnioski o wstrzymanie wykonania decyzji administracyjnych, co może mieć znaczenie w przypadku wydania w okresie pandemii COVID-19 niezgodnych z prawem rozstrzygnięć administracyjnych.

Prezes właściwego sądu może zarządzić rozpoznanie każdej sprawy jako pilnej, jeżeli jej nierozpoznanie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego, albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną, a także gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

Brak sankcji za beczynność administracji

Ustawa zawiesiła również bieg większości terminów materialnoprawnych przewidzianych przepisami prawa administracyjnego (m.in. terminów, od zachowania których uzależnione jest udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem, przedawnienia, terminów zawitych, terminów związanych z obowiązkiem zgłoszenia do rejestru).

W toku prac nad Ustawą zawieszenie terminów miało pierwotnie obejmować również terminy prawa cywilnego, lecz ostatecznie zrezygnowano z takiego rozwiązania.

Ustawa zabezpiecza również administrację publiczną przed negatywnymi następstwami niemożności sprawnego działania w czasie pandemii. W tym celu wyłączono zastosowanie przepisów o beczynności organów oraz o konieczności powiadamiania strony o niezakończonym w terminie.

Zawieszono również bieg terminów na milczące załatwienie sprawy oraz na wniesienie przez organ sprzeciwu (lub analogicznego środka) w sprawach opartych na modelu zgłoszenia. Dotyczy to np. spraw o zgłoszenie robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę – w takich sprawach uprawniony zgłaszał zamierzenie budowlane i w razie braku sprzeciwu w terminie 21 dni mógł przystąpić do realizacji robót. Aktualnie tego rodzaju terminy zostały zawieszane, choć organ może wydać zaświadczenie o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

Zawieszeniu uległy także terminy na wyrażenie przez organ stanowiska i wydanie interpretacji indywidualnej, z wyłączeniem spraw podatkowych, w których takie interpretacje mają być wydawane z zachowaniem dotychczasowego terminu.

Podsumowanie

Wprowadzone Ustawą zmiany będą miały wpływ na funkcjonowanie sądów oraz organów administracji w okresie obowiązywania w Polsce stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

Zawieszenie w tym okresie terminów procesowych i sądowych, a także ograniczenie rozpraw i posiedzeń jawnych mogą doprowadzić do istotnego spowolnienia rozpoznawania spraw.

KONTAKT

Dr Marcin Ciemiński
Partner

T +48 22 627 11 77
E marcin.ciemiński
@cliffordchance.com

Paweł Pogorzelski
Counsel

T +48 22 627 11 77
E pawel.pogorzelski
@cliffordchance.com

Łukasz Piergies
Advocate

T +48 22 627 11 77
E lukasz.piergies
@cliffordchance.com

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich aspektów przedstawianych zagadnień i nie stanowi porady prawnej ani porady innego rodzaju.

www.cliffordchance.com

Norway House, ul. Lwowska 19, 00-660
Warsaw, Poland

© Clifford Chance 2020

Clifford Chance, Janicka, Krużewski,
Namiotkiewicz i wspólnicy spółka
komandytowa

Abu Dhabi • Amsterdam • Barcelona • Beijing •
Brussels • Bucharest • Casablanca • Dubai •
Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Istanbul •
London • Luxembourg • Madrid • Milan •
Moscow • Munich • Newcastle • New York •
Paris • Perth • Prague • Rome • São Paulo •
Seoul • Shanghai • Singapore • Sydney •
Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

Clifford Chance has a co-operation agreement
with Abuhimed Alsheikh Alhagbani Law Firm
in Riyadh.

Clifford Chance has a best friends relationship
with Redcliffe Partners in Ukraine.